

Kate Moss in Mahaai

'De vijand is de vreemde in onszelf'

Wij houden niet van het kale woord. Wij laten een talige zaak bij uitstek - zoals een poëzievoordracht - graag vergezeld gaan van een dansje, we tamboereren en tokkelen erbij uit vrees dat het gesproken woord alleen tekort zal schieten om een gehoor te boeien. Dat is jommer genoeg ook nogal eens het geval met veel versjes die zonder die toelers en ballen als woordkunst door de zeef zouden zakken. Ook geschreven en op papier gepubliceerde gedichten laten we graag vergezeld gaan van afbeeldingen in allerlei vorm, met de gedachte dat beeld en woord elkaar versterken.

Door Wim Rutgers

Soms zijn die beelden slechts illustraties die weinig aan de inhoud van de gedichten toevoegen. Maar het samengaan van diverse kunstvormen kan ook prachtige resultaten opleveren, zoals bij Elis Juliana, Gielina Henriquez of Belinda de Veer die het beeldend kunstenaarschap en de poëtische zeggingskracht in hun persoon verenigen.

Hans Vaders publiceert gedichtenbundel

Een zeer geslaagd voorbeeld hoe woord en beeld elkaar kunnen aanvullen, ondersteunen en versterken vinden we in het door Hans Vaders en Herman van Bergen gisteren gepubliceerde *Kate Moss in Mahaai*. In mijn reactie beperk ik me tot de poëzie. We kennen Hans Vaders als journalist en verslaggever,

Hans Vaders is erin geslaagd om woord en beeld elkaar te laten aanvullen, ondersteunen en versterken. FOTO ARCHIEF

De gedichtenbundel die gisteren is gepresenteerd.

als auteur van verhalen over Otrobanda en een dunne roman *Tropische winters*. Hier en daar stelde hij wel eens een gedicht aan het daglicht bloot, maar hier vinden we van hem een complete bundel. En wat voor een.

In de drie delen rond tijd en plaats - Otrobanda, Mahaai en Het Oude Land - vindt een persoon-

lijke dichtertelijke positiebepaling plaats: van Appelscha tot Guayaquil en van Atilla en Jehanot tot Tip Marugg en Boeli van Leeuwen, maar vooral het eiland Curaçao en met de dood in het hart want de tijd verglijdt: „Tenslotte toch weer die hoer, / Kôrso, Curazon, Curaçao, / ons aller verachte stiefmoeder / in vier armen de vedbelovende / bruidsnacht immer dezzelfde / onontkoombare val bewa.”

De bundel is gebouwd rond een persoonlijke relatie, waaraan de titel is ontleend. Maar dat in het centrum van de bundel geplaatste deel is met drie gedichten vreemd genoeg niet alleen het kortste deel van de bundel maar in mijn ogen ook jammer genoeg het minst geslaagde, omdat er hier sprake is van een verwoorde directheid die afbreuk doet aan de poëtische kracht van de rest van de bundel.

Dat is met name zo in het derde en tevens laatste gedicht 'Guyaquil' met krachteloze verzen als „Zonder reden, enige reden, / En berusting over je stemming / blijf branden als de vrees / van de kaars voor de vlam, / als verspelde honing bij een korf.”

Het eerste en laatste deel van de bundel zijn gebouwd rond het tijdelijke van een persoonlijk verleden en heden en de ruimtelijke tweedeling tussen het eiland en het oude land. Maar er is nergens sprake van een onoverkomelijke begrenzing en afsluiting, want het blijkt dat in de gedichten tijd en ruimte voortdurend in elkaar overlopen. Niks van tegenstelling, niks van dualisme maar een ruimtelijke en tijdelijke twee-eenheid verpersoonlijkt in het subject van de dichter zelf. Hier kriebelen mijn vingers om te gaan citeren uit de *pañando*-verzen en -beelden. Ik zou het gedicht over Tip Marugg en het prachtige slotgedicht 'Terugkeer' in zijn geheel willen weergeven, maar ik zal me toch beperken tot één sprekend voorbeeld van Vaders zelf, een metagedicht waarin tijd en ruimte zoals door de dichter beleeft, harmonisch samenkomen.

De magie van het woord

De dichter, hij leert maar voort en voort tot ver na zijn dood de kracht van de duistere, de magische woorden.

de eerste rijp van het najaar geplukt van lijve bramenstruiken, bedorven tarwe op een vochtig veld, de wanhoop van een verlaten kleuter en de klacht van het immense bedrog van de vrouw.

En in de buik van de machtige oerzee, tussen brandkoraal en de gapende muil van de gevlokte morene, dreigen immer woedende golven en schreeuwen zijn geheime naam.

Hotel Maracaibo.

En in de buik van de machtige oerzee...

Het leven leven door te werken aan werken

Door Solange Hendriks
Herman van Bergen, Beeldend Kunstenaar werd in Nijmegen in 1955 geboren. Hij schildert en maakt objecten vanaf het moment dat

zijn motoriek het toeliet. We kennen hem onder andere van de jaarlijkse Art kalender met Curaçaoe monumenten en tafereelen. Met Hans Vaders heeft hij eerder samengewerkt in een boek. Het Sneekboek waarin een gestigmatiseerd Curaçaoe cultureel aspect op de kaart wordt gezet. Hans Vaders schreef voor dat boek het belangrijke middegedeelte over Otrobanda. Aan dit boek werkten veel bekende schrijvers vol enthousiasme mee. Herman bedacht het concept, schreef stukjes, hielp het mee ontwerpen, maakte de illustraties en foto's en dit allemaal samen

met anderen. We kennen hem ook van de werken, beelden, objecten en lampen, gemaakt van 'sumpiña' (doornen).

Zijn hele leven staat in het teken van kunst. Hij beschouwt het leven op deze planeet Aarde als een gigantisch kunstwerk en probeert het leven te leven, door middel van het werken aan werken.

„Alles is kunst, een vermaterialiseerd dromen”, is zijn lijfspreuk. „Het jammere is dat praktisch niemand dit zo beleeft, vandaar die rommel op aarde, rommel door mensen”, voegt hij eraan toe.

Nog niet zolang geleden heeft hij zijn kindertekeningen nagetekend om zodoende de potloodvoering te onderzoeken die hij vroeger bezigde. De kracht van de aanzet en de druk op het papier, erin gemaakt door het

het teken van kunst. Hij beschouwt het leven op deze planeet Aarde als een gigantisch kunstwerk en probeert het leven te leven, door middel van het werken aan werken.

„Alles is kunst, een vermaterialiseerd dromen”, is zijn lijfspreuk. „Het jammere is dat praktisch niemand dit zo beleeft, vandaar die rommel op aarde, rommel door mensen”, voegt hij eraan toe.

Nog niet zolang geleden heeft hij zijn kindertekeningen nagetekend om zodoende de potloodvoering te onderzoeken die hij vroeger bezigde. De kracht van de aanzet en de druk op het papier, erin gemaakt door het

het teken van kunst. Hij beschouwt het leven op deze planeet Aarde als een gigantisch kunstwerk en probeert het leven te leven, door middel van het werken aan werken.

„Alles is kunst, een vermaterialiseerd dromen”, is zijn lijfspreuk. „Het jammere is dat praktisch niemand dit zo beleeft, vandaar die rommel op aarde, rommel door mensen”, voegt hij eraan toe.

Nog niet zolang geleden heeft hij zijn kindertekeningen nagetekend om zodoende de potloodvoering te onderzoeken die hij vroeger bezigde. De kracht van de aanzet en de druk op het papier, erin gemaakt door het

Zijn. Door chronische bronchitis was hij in zijn jeugd-jaren veel aan huis gekluisterd, alwaar hij het platte vlak leerde kennen. Een stimulerend en schillerend om liet hem een inschrijvingstest maken voor de Famous Artist school, een schriftelijk Amerikaans instituut, dat al snel bij pa en ma Van Bergen aan de bel trok, om te vertellen dat Herman wat met zijn talent moest gaan doen. Zijn ouders konden dit in de jaren zestig niet betalen, maar stuurden hem wel naar de Vrije Academie, waar hij vol genoegegen negen jaar lang drie dagen in de week naar toe fietste na school en leerde tekenen, maar vooral kijken en waarden. Na de middelbare school volgde hij enkele jaren de Academie voor Beeldende Kunsten te Arnhem. Deze studie betaalde hij door het schilderen van huizen, ook met een kwast.

En nu dan het tweede samenwerkingsproject met Hans Vaders, 25 gedichten die niet eenmaal gelezen, maar sommige wel 30 keer een beeldenstroom op gang brachten, die nu zichtbaar

zijn in de prachtige bundel 'Kate Moss in Mahaai'. Van Bergen: „Hans schrijft zeer belevend in zijn gedichten, tussen de regels kan en ieder zijn eigen interpretatie geven over wat hij of zij erin voelt en dat is de opzet van dit boek; creativiteit lospeuteren. Mensen weet met plezier aan het lezen en kijken krijgen, wat zo node gemist wordt in deze materialistische wereld.”

Vaders en Van Bergen ontmoetten elkaar afgehopelen twee jaar elke zaterdag in de snek aan de Witteweg in Otrobanda, waar ze bij Fa-Fa de Chinese uitbaatster de schetsen bekeken en bespraken.

„Wikipedia werd een groot vriend op mijn computer”, vertelt Van Bergen. „De fundering van vele gedichten ligt niet alleen in de geschiedenis van Curaçao, maar in die van de hele mensheid. Het maken van het boek was aldus een leeraanzet en bovenal plezierig proces. Het boek is mede door Viktor Wijnand, als graficus de computer bespeelend als een organist, een prachtparel geworden. Uitgeverij In de Knipscheer verzorgde de papier- en omslagkeuze en het technische vakmanschap aan de drukpers. Ik hoop dat dit plezier van het maken, op de mensen overkomt, zodat de creativiteit wordt gestimuleerd en ze hun eigen interpretatie leren uitdrukken, hierin is geen concurrentie mogelijk. Wij menen zijn meestal een concurrent van onszelf, door niet eerlijk met ons manke en kunne om te gaan”, aldus Van Bergen.

Herman van Bergen is sinds zijn motoriek het toeliet bezig met kunst.

FOTO EIGEN COLLECTIE

Kate Moss in Mahaai is een gezamenlijke uitgave van de Nederlandse uitgeverij In de Knipscheer en de Curaçaoe Mon Art Productions. De prachtige uitgeverij kwam mede tot stand met steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba. De officiële presentatie vond gisteren

Lancering

plaats in Mont Art Gallery bij Riffort in Otrobanda met introduities van Gibi Bacilio, directeur van Kas di Kultura en Brede Kristensen, socioloog, politoloog en literatuurkenner.

Hans Vaders & Herman van Bergen: Kate Moss in Mahaai Uitgeverij In de Knipscheer & Mon Art Productions, 2011 62 pagina's ISBN 978 90 6265 681 3 indeknipscheer.nl monartgallerycuracao.com

De tekst bij de illustratie van Boeli van Leeuwen, is kort maar krachtig: „Kate Moss in Mahaai, voor Ana.”

De oude rumkoning - Voor Tip Marugg.